

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНІ НАУКИ

ДИФЕРЕНТЕГРАЛЬНА МОДЕЛЬ ДРЕЙФУ НОСІЇВ ЗАРЯДІВ У ПОЛІ
ФРАКТАЛЬНОГО МЕТАМАТЕРІАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

Онуфрієнко Володимир Михайлович
Доктор фізико-математичних наук,
професор

Слюсарова Тетяна Іванівна
Асистент кафедри вищої математики

Засовенко Андрій Володимирович
Кандидат технічних наук, доцент

Онуфрієнко Леонід Михайлович
Кандидат фізико-математичних наук

(Національний університет «Запорізька політехніка»)

Структура доменів в метаматеріалах, що визначає реакцію середовища на зміну електричних, механічних, оптичних параметрів тощо, є результатом складних просторових взаємодій, які відбуваються під час природного «народження» матеріалу, а також від часової області розвитку явища, процесу. Штучне створення метаматеріалів зі своїми притаманними їм екзотичними властивостями, спонукає дослідників зосереджувати зусилля на розробці теоретичних моделей для опису і прогнозування протікання процесів у таких середовищах.

Для виявлення ефектів просторового перебігу, що можуть виникати у приладах з від'ємними ємностями та індуктивностями, розвиваємо далі фрактальну модель дрейфу заряджених частинок у фрактально конфігурованому шарі.

Диференціальна модель фрактальних елементів базується на основі вводу хаусдорфової метрики та міри фрактальних точкових зарядів у вигляді диференціальної альфа-форми множин фізичних зарядів (елементів струму) в метаматеріальному середовищі [1] та, як наслідок, у вигляді дробового диференціала $d^\alpha x$, його зв'язку з дробовою похідною електричного поля напруженості $d^\alpha E(x) = {}_a D_x^\alpha E(x) d^\alpha x$, де дробова похідна ${}_a D_x^\alpha E(x)$ використовується у формі Рімана-Ліувілля.

Такий фізико-математичний підхід надає нам можливість змоделювати фрактальний рух носіїв заряду, спрямований в одному напрямку (фрактальний дрейф), що накладається на ізотропний хаотичний тепловий рух, внаслідок чого виникає неізотропність руху заряду (струму). Фрактальний дрейф носіїв заряду може виникати у трьох випадках, коли: 1) існує створюване фрактальними джерелами електричне поле (дрейф у полі); 2) існує градієнт фрактальної концентрації носіїв заряду (дифузійний дрейф); 3) дифузійно-польовий фрактальний дрейф.

Для визначеності розглянемо далі теорію фрактального дрейфу носіїв заряду у електричному полі напруженості E , створюваному між фрактально конфігурованими паралельними пластинами. Потік вектора E через поверхню

III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
(30 листопада 2021 р., м. Бердянськ)

шару метаматеріального середовища зі скейлінгом α за теоремою Гаусса формулюємо у вигляді

$$d^\alpha \Phi = (E + d^\alpha E)S - ES = S \cdot d^\alpha E; \quad d^\alpha \Phi = \frac{1}{\varepsilon_0} d^\alpha q; \quad d^\alpha q = \rho d^\alpha x, \quad (1)$$

де S - площа кожної пластини, ρ - об'ємна густина просторового заряду q , ε_0 - діелектрична стала. Отже, з (1): $d^\alpha E \cdot S = \frac{1}{\varepsilon_0} \rho S d^\alpha x$; $\frac{d^\alpha E}{d^\alpha x} = \frac{\rho}{\varepsilon_0}$, і з урахуванням зв'язку $E(x) = -\frac{d^\alpha U}{d^\alpha x}$ між напруженістю поля $E(x)$ та потенціалом $U(x)$ утворюємо диференціальне рівняння у дробових диферінтегралах $\frac{d^{2\alpha} U}{d^{2\alpha} x} = -\frac{\rho}{\varepsilon_0}$. Із виразу для струму $I = -\rho \cdot v \cdot S$ та закону збереження енергії $mv^2/2 = eU$ для електрона з зарядом e і масою m утворюємо диференціальне рівняння для потенціалу

$$D_x^{2\alpha} U(x) = \frac{A}{\sqrt{U(x)}}, \quad A = \frac{I}{S \cdot \varepsilon_0} \cdot \sqrt{\frac{m}{e}}. \quad (2)$$

Граничні умови для поставленої задачі $E(0) = -\frac{d^\alpha U}{d^\alpha x} \Big|_{x=0} = 0$ виконуються, коли $U(0) = 0$, або $U(0) = \frac{C}{\Gamma(1-\alpha) x^\alpha}$, що забезпечуються властивостями диферінтегралів і є необхідними для скінченної величини струму емісії у фрактальному шарі біля джерела.

Розв'язок рівняння (2) в точці $x=l$ одержуємо у вигляді

$$U(l) = \left(A \frac{\Gamma(1-\frac{2}{3}\alpha)}{\Gamma(1+\frac{4}{3}\alpha)} \right) \cdot l^{\frac{4}{3}\alpha}. \quad (3)$$

Отже, для розглядуваної задачі з несущільним фрактально конфігурованим середовищем зі скейлінговим показником α маємо зв'язок між струмом і потенціалом $I = B(m, e, \varepsilon_0, S, \alpha) \cdot U^{3/2}$ (вольтамперну α -характеристику), що вказує на можливість керування параметрами у розширених межах зміною скейлінга середовища з вибором оптимальних, зокрема в задачах мініатюризації. Для скейлінгу $\alpha=1$ з (2) маємо класичний закон «трьох других» вольтамперної характеристики.

З аналізу запропонованої математичної моделі випливає теоретичний висновок про можливість створення штучної нелінійної електричної поляризації та електропровідності [2], що імітують від'ємні ємності та індуктивності впровадженням у штучне діелектричне, металеве або напівпровідникове середовище сторонніх джерел з фрактальним дельта-подібним по полю E розподілом зарядів (струмів), що заслуговує подальшого вивчення для виявлення умов виникнення та збільшення енергонезалежної пам'яті.

1. Onufrienko V.M., Slyusarova T.I., Onufrienko L.M. Modeling Characteristics of Field-Effect Fractal Nanotransistor. Proc. 15th Int. Conf. on Advanced Trends in Radioelectronics, Telecom. and Comp. Engineering TCSET'2020. (Lviv-Slavske, Ukraine, 25-29 February 2020).P. 586-589.

2. Онуфрієнко В.М., Місюра А.О. Поляризованість та намагніченість несучільного фрактального середовища. Радіоелектроніка.Інформатика.Управління. №1(15).-2006.- С.14-20.

Інноваційні процеси в науці та освіті

Матеріали

III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
(30 листопада 2021 року)

Бердянськ, 2021

УДК 378:001. (063)

I 74

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова конференції:

Іржи Кабелка, голова правління The Company "DEL a.s."

Організатори конференції:

Онищенко Сергій Вікторович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій Бердянського державного педагогічного університету;

Шульженко Анжеліка Сергіївна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету;

Шурденко Марія Махайлівна, асистент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій Бердянського державного педагогічного університету

I-74 Інноваційні процеси в науці та освіті: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (30 листопада 2021 року): збірник тез // За заг. ред. доц. С.В. Онищенко; Берд. держ. пед. ун-т, каф. проф. освіти, труд. навч. та технологій. – Бердянськ: "DEL a.s.", 2021. – 64 с.

До збірника увійшли матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції "Інноваційні процеси в науці та освіті". Матеріали збірника будуть корисними для дослідників, науковців, аспірантів, пошукувачів, викладачів, студентів

За зміст статей і правильність цитування відповідальність несе автор.

© "DEL a.s.", 2021

© Автори статей, 2021

ЗМІСТ

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКА

Глинчик И.В., Станкевич И.И. Пути повышения эффективности функционирования ООО «Амкодор- Можя»	5
Клянченко Е.А., Станкевич И.И. Маркетинг услуг как отрасль современного маркетинга	8
Кузьмина М.А., Тетеринец Т.А. Системы оплаты труда в организациях АПК Беларуси	11
Сачишина А.Ю., Станкевич И.И. Повышение эффективности функционирования ООО «Торговый дом «Морозпродукт»	14

ІСТОРИЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ НАУКИ

Коваль О.С. Освітньо-виховний аспект як один з шляхів подолання правового нігілізму .	17
---	----

ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ

Shershniova Tatyana, Qiu Yihong Mental Health as a Factor of Successful Career Planning by Students	20
Атрошенко Т.Ю., Козловська І.В. Формування основ самореалізації в дітей старшого дошкільного віку в інформаційному розвивальному середовищі	23
Дяченко Н.О. Технології індивідуалізації професійної підготовки майбутніх магістрів дошкільної освіти	26
Іванов К.О., Шевякова І.П. Роль пам'яті в навчальному процесі	28
Кондратенко Ю.І. Формування провідницької стратегії майбутнього менеджера освіти	31
Матвієнко С.І. Інтеграція видів мистецтва у музичному вихованні дошкільників	33
Олійник Т.В. Літературні твори як джерело формування лексичної компетентності молодших школярів	36
Шершнёва Татьяна В., ²Степанова Ольга В. Гендерные предпочтения студентов в выборе компьютерных игр	38

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Міщенко М.В.

Формування життєвих компетентностей здобувачів освіти через реалізацію STEM-проектів на уроках інформатики 40

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНІ НАУКИ

Онуфрієнко В.М., Засовенко А.В., Слюсарова Т.І., Онуфрієнко Л.М.

Диферінтегральна модель дрейфу носіїв зарядів у полі фрактального метаматеріального середовища 42

Шитко В.В.

Використання мережевого ресурсу «МійКлас» для розвитку критичного мислення здобувачів освіти на заняттях математики. 45

ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

Демідова О.М., Єлісеєва Д.С.

Характеристика засобів TBW (TOTAL-BODY-WORKOUT) в процесі фізичного виховання студенток 48

ФІЛОЛОГІЯ І ЖУРНАЛІСТИКА

Гурківська Л.В.

Використання лінгвістичних ігор на уроках української мови 51

Черноконь К.М.

Використання інтерактивного методу «Займи позицію» для розвитку творчої уяви школярів на уроках української мови 54

Шупічук Д., Безкоровайна О.

Використання інтернет ресурсів для формування іншомовної компетенції у старшій школі 56

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

Вакулич Р.С., Зеленькевич А.И., Збродыга В.М.

Анализ годового потребления электрической энергии в ОАО «Глубокский комбикормовый завод» 59

Ершов В.В., Зеленькевич А.И., Збродыга В.М.

Исследование уровня высших гармоник в электрических сетях цеха цельномолочной продукции (ЦМП) УП «Полоцкий молочный комбинат» 62

Навчальне видання

Інноваційні процеси в науці та освіті

(30 листопада 2021 року)

Збірник тез

Відповідальний за комп'ютерну верстку – С.В. Онищенко

*Відповідальність за підбір, точність наведених фактів,
цитат та інших відомостей несуть автори*

Надруковано з оригінал-макету, наданого автором

Підписано до друку 30.11.2021 року.

Формат 60x84/16. Папір офсетний.

Гарнітура "Book Antiqua". Друк – лазерний.

Ум.-друк. арк. 4. Наклад 50 прим. Зам. № 97.

Бердянський державний педагогічний університет

Бул. Шмідта 4, м. Бердянськ, 71100

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2961 від
05.09.2007 р.